

Odissea tragicòmica

La trama: Itàlia i França. Elías, emigrant sense papers, es llença al mar quan la patrulla costera italiana els intercepta prop la costa, va a parar al Edèn, hotel turístic on passa per cambrer, es converteix en l'amant d'una alemanya, però ha de tocar el dos rumb a Paris.

La pel·lícula: El veterà Costa-Gavras (Atenes, 1933) demostra estar en forma. I dominant els recursos narratius més subtils per relatar una odissea protagonitzada per un jove emigrant (africà, turc?) obligat a viure aventures que posaran en evidència la seva ingenuïtat i bona fe. Les tragicòmiques peripècies d'Elías, que així es diu aquest inexpert Ulisses sense cap Ítaca on tornar, serveixen el gat vell Costa-Gavras per passar factura a la societat europea, instal·lada confortablement en un fals paradís.

En l'accidentat periple, l'atractiu Elías (magnètic l'italià Riccardo Scamarcio, símbol sexual en alça) topa amb una fauna d'uropeus arquejtics: dones avorrides, homosexuals reprimits, matrimonis desavinguts, empresaris explotadors, burgesos es-

nobs, compatriotes espavilats, que conformen el *puzzle* sociològic d'una Europa enlluernadora i màgica segons els ulls il·lusionats d'aquells que creuen mars i oceans per arribar a un edèn de parc d'atraccions. En el seu darrer film (per ara), el director de *Z*, *État de siège*, *Missing*, *Amén*, aparca la virulència denunciadora habitual per un to distès, gairebé amable, juganer, que dissimula la duresa incriminatòria de la història. Ja des de la ironia del títol, *Edèn al oeste* disposa una *road movie* que discorre per la comèdia, el fresc costumista, la sàtira social i, fins i tot, la faula fantàstica, per acabar, noblesa obliga, amb un final obert, on el rodamón chaplinesc i busterkeatoniana enfila camí cap una Torre Eiffel meravellosa.

La imatge: Els ulls plorosos d'Elías contemplant la vareta que el mag Nickleby li ha deixat a les mans, mentre desapareix en el descapotable vermell.

La frase: "Aquest món és tan desastrós, que només un gran mag pot redreçar-lo", avisa l'empleat del Lido parisenc. Els nostres il·lusionistes Zapatero i Montilla, gasten trucs massa tronats. Fins l'Obama, bel·licós Nobel de la Pau, fa figa.

La recomanació: Seguidors de Costa-Gavras amb ganes de deixar-se sorprendre per un cineasta tan compromès com lliure.

Edèn al oeste

Director: Constantin Costa-Gavras. Intèrprets: Riccardo Scamarcio, Juliane Köhler, Ulrich Tukur, Mona Achache. França-Itàlia-Grècia, 2008. 112 minuts. Funatic.

LA MONTANA 11/12/09